Quadrageſimale

fratris Johannis Gritſch ordis fratꝝ mi
norum. doctoris eximij per totū tꝑis anni
ſpaciū deſeruiens cum thematum euange
lioꝝ et epiſtolaꝝ introductionibꝰ et tabula
peroptima Incipit feliciter.

Cum ie
iunatis nolite fi
eri ſicut ypocri/
te triſtes. Ma/
thei. vi.
A Scdm na
turales aurū na
tãle differt ab
artificiali. in h
ꝙ naturale ſm
plateariū magnas habet virtutes quas ar
tificiale non habet. Nã ſi limatura auri na
turalis ĩ cibo vł potu ſumatˀ ꝯfortat hoĩſ vi
res naturales. ⁊ ꝯſumit malos corpis hũo
res. Et ſm auicēnā ꝯſeruat. occultat. et re
tardat leprã Aurū vo artificiale qd alchi
miſte opantˀ licꝫ auro naturali aſſimiletˀ in
colore ⁊ exteriori apparētia. nulliꝰ tñ virtu
tis eſt nec nobilitatꝭ. ſed ꝯſumptiuū ē expē
ſaꝝ et ꝑditiuū laboris ⁊ tꝑis. Sic vtutes
⁊ bona opa recta intētõe opata. vtpote ad
laudē dei ⁊ ſalutem aĩe ſunt magne virtutꝭ
⁊ nobilitatꝭ. Nã bona opa ad gratiã diſpo
nūt in bono hoĩem ꝯfortãt. retardãt leprã
pcti. ⁊ glãm ꝓcurãt eternã. Ipſa vo bona
opa ſiniſtra intentiõe facta ꝓprie laudis vł
honoꝝ. ⁊ ſi exteriori appētia appareãt me
ritoria. nihil tñ meretˀ btitudis. nec do ſūt
accepta. ſic dr ꝓuer. xv. Victime impiorū
abhomĩabiles ſunt do vota iuſtoꝝ placabi
lia. Necꝫ eĩ vt hr. xiiij. q. v. Scriptū eſt ĩ
oĩpotentis dei iudicio qd. ſ a quo detur in
ſpicitˀ. ſ. a q̃ corde. Hinc ē eñ qd ſcriptū ē
geñ. iiij. Reſpexit ds ad abel ⁊ ad munera
eiꝰ. ad cayn aūt ⁊ ad munera eiꝰ non reſpex
it. Ne igitur deus munera et opa nřa deſpi
ciat. et nos labores ꝑdamus. ſincerã inten
tõez deo offeramꝰ. qd hortatˀ nos euãgeli
B ſta in verbis thematis. Queritur vtꝝ
exiſtēs in peccato mortali vł faciens aliqd
opus de genere bonoꝝ ſiniſtra intentione.
fruſtretˀ oĩ premio. ⁊ nihil mereatˀ ſua opa
tiõe. Et videtˀ ꝙ nihil. xiiij. q. v. Scriptū
ē. vbi habetˀ ꝙ dona iniquoꝝ nõ ꝓbat altiſ
ſimꝰ. ac reſpicit in oblationibꝰ eoꝝ. nec in
multitudine ſacrificioꝝ ꝓpiciabitˀ peccatis
eoꝝ. In oppoſitū eſt boetꝰ. iiij. de ꝯſolatõe
Nullū bonū irremuneratū. Reſpõdeo ſm
bonauenturã in. iiij. ſup ſententias. di. xv.
ar. i. q. v. ꝙ homo q̃ntūcūqꝫ fuerit peccator
nõ debet deſinere faciẽdo bona. Sicut ieiu
nare ꝓpter deū. elemoſinas dare. intrare ec
cleſiã. orare et huiuſmõi. Quia quãdo ali
quid facis boni nõ põt eſſe ſine aliq̃ gřa gra
tis data. q̃ diſponit de cõgruo. licet non de
condigno ad gratiã gratū facientem quã
dñs aliquo mõ acceptat. et ſi nõ ad meritū
vite eterne. tñ ad aliqua bona huius vite
Ad auctoritatē allegatam dicendum ꝙ al
tiſſimꝰ illa bona nõ acceptat ad meritū vite
eterne nec ꝓpiciatur in eis q̃ ſunt mortua
Unde magiſter. iiij. ſñiaꝝ. di. xiiij. c. ij. C
facit differentiã intˀ opa viua. mortua et vi
uificata dicens. ꝙ illa opa ſola viua ſunt q̃
in caritate fiūt. Et illa opa ſi ꝑ ſequētia pec
cata mortificantur. ꝑ ſequentem penitenti
am reuiuiſcere pñt. ⁊ ideo que mortificantˀ
ꝑ peccata ſequentia nuncupantˀ tunc morti
ficata. Deinde dic. Que vero ſine carita/
te fiunt in peccato ſcꝫ mortali. dum perſe/
ueratur in illo. mortua et inania generantˀ
Et concludit. Ille nancꝫ irriſor eſt ⁊ nõ pe
nitens. q̃ ſic cõmiſſa plangit. ⁊ plangẽda
voluntate vel ope committere nõ deſinit
Ne ergo noſtris laboribꝰ fruſtremur. debe
mus de peccatis penitere cum volũtate nũ
quã peccandi et ad caritatem nos ꝑ opera
virtutū diſponere ad gratiã. Quantū igitˀ
ad expeditõez et diuiſionem euangelij tri
partitã tam ſenſus literalis q̃ȝ moralis. qd
etiam in ſequentibꝰ deo fauente continua/
nõ bo vſqꝫ ad finem preſentis operis. No D
tandum ꝙ cum multiplici habeatur expi/
mento nullam formam poſſe recipi. quam
in materia diſpoſita. Actus enim actiuorū
ſunt in patiente prediſpoſito. ij. de anima
Nam forma ignis introduci non poteſt in
lignum niſi lignum per calorem prius diſ
ponatˀ. Anima enim non infunditur ante/
quam corpus lineamenta habeat. xxxij. q.
ij. ſicut ſemina. oportet ergo prius domum
compaginari. et ſic habitatorē introduci.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

vbi.ſupra.c.q vero. Sic eē de ſpūalibus
de⁹ nulli infundit grām niſi diſpoſito. Op
tet eñ q prius quiſ deſinat eſſe vicioſus q̃
incipiat eſſe virtuoſus. ⁊ naturaliter remiſ
ſio peccatoꝝ p̄cedit infuſionem grē. de pe.
di.ij.§.ſi aūt. Cū eñ feſtū reſurrectōis ſit
magnū et glorioſum quo deus abūdanter
diſpoſitꝭ vult elargiri ſuā bſaz Ut h⁹ igit
ſimus capaces. ordinauit mater eccłia vi/
giliam.ſ.tps penitentie ⁊ diſpoſitōis p.xl.
dies.qđ hodie incipit et omni die aliqđ p̄
paratiuū ponit atq ipius grē ſpeāle diſpo/
ſitiuū.et primo in euangelio hodierno inui
tat nos ſingulariter ad tria ſcilicet
Ad exercitiū laborioſuz. per corporis caſti
gationem Ibi.cum ieiunatis.
Ad obſequium ſtudioſum. per terrenorū
abdicationem. Ibi Nolite theſaurizare.
Ad premiū glo̾ſum.per virtutum operati/
onem. Ibi. Theſaurizate aūt vobis.⁊c.

Quantū ad primaz

ptem lr̄alem eſt notandū. q hic vnū preci
pitur et duo ꝓhibent̄. p̄cipitur eñ ieiunā/
dum. ſicut ipſe ſaluator noſter ieiunauit.
cuius ieiunij iniciū hodie inchoat̄.et ideo
dicit. Cum ieiunatis. ieiunare debetis. qꝛ
ieiuniū eſt magna pars ſatiſfactōis delicto
rū. Prohibet aūt poſtea fauorez hoim.vt
ſcilicet nō fiat ꝓpter famam et inanē glām
Ideo dicit.ſicut ypocrite. qꝛ oīa faciūt vt
videant̄ et ꝯmendent̄ ab hominibus. Simi/
ter ꝓhibet ſimulatā iuſticiā.cū dicit. No/
lite fieri ſic ypocrite triſtes .i.triſticiā oſtē/
dere. Et notanter dicit. Nolite fieri.et nō
nolite eſſe. qꝛ difficile eſt corp⁹ ieiunijs at/
terere ⁊ triſticiam in vultu nō ſentire. Tūc
ypocrite fiunt triſtes. qñ per aliqua ſigna
triſticiam ſimulant.quā in ſe tñ non habēt
exterminant eñ.i.extra terminos naturaliſ
cōditionis ponūt facies ſuas. Amen dico
vobis quia receperunt mercedez ſuam.

E ¶ Moraliter eſt notandū. q medicus exp
tus vbi piculum iudicat iminere grauius
ibi ⁊ diligenti⁹ cōuenit adhibere vnum re/
medioꝝ. Cum aūt ſm auicennā fen.iij.pri
mi.c.vij. Nichil ſit deterius ſaturitate ſeu
guloſitate teſte ſalomone. plures gula q̃
gladius pdit. Ideo medicus animarū ad
hanc curandam. p̄cipit abſtinentiā et ieiu/
nium. qꝛ teſte ypocrate in amphoriſmis. ꝑ
te ſcđa ex plenitudine inquit q̃cunq egritu
dines fiunt euacuatio reſtaurat. Et gratia/
nus in cañ.vi.de.di.xxv. Itaq gula a
paradiſo regnantē expulit.ſed abſtinentia
ad ꝑadiſum reuocauit errantem. Debem⁹
ergo per hoc ſacrū tpus ieiunare et abſtinē
tiam corpis habere.et hoc ſpecialiter ꝓpter
tria bona. Quia ieiunium ſine abſtinentia
Comprimit carnis vicia.
Et eleuat mentem ad ſuperna.
Et donat virtutem contra demonia.
Dico nanq primo q abſtinentia ſiue ieiu
nium cōprimit carnis vicia. Sicut nanq
equus repletus recalcitrat. et impinguat⁹
maceratus aūt fame pacifice operat̄ et ince
dit. Sic caro noſtra que eſt equus aīe.cui
ipa inſidet.ſi non abſtinentia maceratur ⁊
caſtigat̄.recalcitrat contra eū et ducit in p̄
cipiciū inferni.ſed freno abſtinentie doma
tur et ad viam rectā beatitudinis ducitur.
Quare pſalmus.dicit In chamo et freno
maxillas eoꝝ couſtringe. Sic noe per F
temperantiā et abſtinentiā libidinez carnis
reſtrinxit.vt dꝛ de ꝯſe.di.v. Nō dico. Et
iudith de qua dꝛ iudith.viij.q ieiunabat
omnibꝫ diebus p̄ter feſta.et habuit ciliciū
ad carnem.et timebat dñm valde.nec erat
qui loqueret̄ de illa verbum malū. In qui/
bus bene informamur qualiter in tribꝫ cor
pus noſtrū caſtigare et frenare debemus.ſ.
a delicatiōe ſuperfluoꝝ ciborū. p̄cioſitate
veſtium.et operatione peccatoruz. Et hoc
tercium precipuū eſt ieiunium.ſcđm q di
cit augu.ſup iob.⁊ allegatur de ꝯſe.di.v.
Ieiunium magnuz et generale eſt abſtine
re ab iniquitatibꝫ ⁊ illicitis voluptatibꝫ hu
ius ſeculi. Quid eñ ꝓdeſt medicina. duz
gladi⁹ ꝑſiſteret i plaga.certe nihil. Sic ie/
iuniū corꝑale cibi ⁊ potus ⁊ veſtiū.nihil ꝓ
deſt niſi etiā a vicijs ieiunem⁹. Unñ eē piuſ
papa vbi.s.dicit. Nihil ꝓdeſt ieiunare ⁊
alia bona facere niſi mentē q̄s ſtudeat a pec
cato reuocare. Deniq. Si gula peccauit ie/
iuniū ſit a cibis.ſi ocul⁹ a curioſis aſpectibꝫ
ſi lingua a detractōibꝫ.ſi man⁹ a malis opi
bus ſi animus a malis deſiderijs ⁊ volup
tatibus. Sed q̄ritur an oēs indifferent̄ te
neantur ꝑ quadrageſimā ieiunare et vide/
tur q ſic.qꝛ p̄cepta eccłie obligāt ſicut dei

preceptum ſm illud lu.x. Qui vos audit ⁊
me audit. Sed ad ꝑcepta dei oēs tenent̄
et ꝙ oēs ieiunent. eſt ꝑceptū eccl'ie de ꝯſe.
di.iij. ſacerdotib9. ⁊c̄ ꝯ ꝯſe. di.v. quadra-
geſima igr̄ ⁊c̄. In oppoſitū arguit̄ ſic Qui
cūqꝫ trāſgredit̄ dei ꝑceptū vl' eccl'ie peccat
ſm doctorē ſubtilē mortalit̄. Si ḡ ieiuniū
eēt in ꝑcepto ad oēs indifferent̄ nō ieiunā
tes. ſꝑ peccarēt mortaliter. ꝑ q̄d videretur
magis lapſus hominib9 eē iniec9 q̄ꝫ ſal9. Rñ-
dendū ſm tho. in ſc̄da ſc̄de. ꝙ ſtatuta cōia
ꝓponunt̄ ſm ꝙ multitudini cōueniūt. et iō
legiſlator in eis ſtatuendo attendit illd q̄d
cōiter in plurib9 accidit. Si qd aūt ex ſpeci
ali cauſa in aliq̄ inueniat̄. q̄d obſeruāne ſta
tuti repugnat. nō intēdit legiſlator ad ſtatu
ti obſeruantiā obligari. In quo tn̄ eſt diſti
ctō adhibēda. Nā ſi cā ē euidēs. ꝑ ſeipm li
cite pōt hō ſtatuti obſeruantiā pterire. pſer
tim ꝯſuetudine interueniēte. ſi nō poſſet de
facili recurſus hrī ad ſupiorē. Si vo cau-
ſa ſit dubia. dꝫ ad ſupiorem recurrere q̄ hꝫ
G potestatē in talib9 diſpēſandi. ¶ Et h' etiā
eſt obſeruādū in ieiuniis ab eccl'ia inſtitutis
ad q̄ cōiter oēs obligant̄. niſi in eis fuerit
aliq̄d ſpeāle impedimentū. ſic in pueris et
ꝑgnantib9. ſenib9. et laborātib9. ꝑegrinis ⁊
viatorib9. Nā in pueris ꝑgnantib9 et ſeni-
bus eſt euidēs cā nō ieiunādi. nā ꝓpter de-
bilitatē nature. ex qua ꝓuenit ꝙ indigent
freqent' cibo. et nō mlto ſil' ſumpto. tum eti
am q2 indigēt mlto nutrimēto. ꝓpt' neceſſi
tatē augmenti vel ꝯſeruatōēꝫ vite. ſicut in
ſenib9. Et iō dicit ſanctus tho. ꝙ pueri q̄ꝫ
diu ſunt in ſtatu augmenti. qui ē vt in plu-
rib9 vſqꝫ ad finē tercij ſeptēnij. ſ. viceſimū
primū annū. non tenent̄ ad eccleſiaſtica ie
iunia obſeruanda. Cōueniēs tn̄ eſt vt eē in
hoc tp̄e ſe ad ieiunādū exerceāt plus vl' mi
nus ſm modū ſue etatis. Nūqꝫ tn̄ magna
tribulatōe imminēte. in ſignū penitentie ar
tioris. pueris ieiunia indicunt̄. Sic etiā
de iumentis legit̄. Jone. ij. Hoies et iumē
ta nō guſtent aliqd. nec aquā bibant. De
ꝑegrinis aūt et opariis diſtinguendū eſt. ꝙ
ſi ꝑegrinatio et opis labor cōmode differri
pn̄t. aut dimitti abſqꝫ detrimento corpora
lis ſalutis et exterioris ſtat9 requirit̄ ad cō
ſeruatōēm corp̄alis vl' ſpūalis vite. nō ſūt
ꝓpter hoc eccl'iaſtica ieiunia ꝑtermittenda

Si aūt immineat neceſſitas ſtatim ꝑegri-
nandi. et magnas dietas faciendi. vel etiā
multū laborādi. vel etiā ꝓpter ꝯſeruatōēm
vite ſpūalis. vel etiā ꝓpt' neceſſitatē aliquā
vitā ſpūalem. et ſil' cū hoc nō pn̄t ieiunia ec
cleſie obſeruari. nō obligat̄ hō ad ieiunan
dū q2 nō vid' fuiſſe intentō ſtatuentis eccl'ie
ieiunia. vt ꝑ hoc ipediret alias pias et ma-
gis neceſſarias cās. Videt̄ tn̄ in talibus re
currendū eſſe ad ſupioris diſpenſatōēm. ni
ſi forte vbi ꝯſuetū eſt. q2 ex hoc ipō ꝙ ꝑlati
diſſimulāt. annuere vident̄. Ad argumen-
tū ꝯtrariū dicēdū ꝙ ſi ꝑcepta ꝑ modū cōis
ſtatuti tradunt̄. nō eodē mō obligāt oēs
ſed ſm ꝙ requirit̄ ad finē. quem legiſlator
intendit. cui9 auctoritatem ſi aliqs trāſgre
diendo ſtatutū cōtemnat. vel hoc mō tranſ
grediat̄ ꝙ impediatur finis quem intendit
peccat mortalit' talis trāſgreſſor. Si aūt ali
quis ex rōnabili cā ſtatutū nō ſuet. ꝑcipue
in cāu in q̄ etiā ſi legiſlator adeſſet nō decer
neret eſſe ſeruādū. talis trāſgreſſio nō cōſti
tuit peccatū mortale. Et iō eſt ꝙ nō oēs
q̄ nō ſuāt ieiunia eccl'ie. peccāt mortaliter.
¶ Scd̄o abſtinētia tꝑātia ſiue ieiuniū. ele H
uat mentem ſurſū ad ꝯtemplatōēm acutā.
Sūt eñ q̄dā aīalia ſic ſerpentes magne ab
ſtinentie ⁊ talia eē ſūt acutioris ingenij ⁊ vi
te lōgioris. Sic eē hoies. Vn̄ ſene. in epl'a
xv. ꝑ copiā ciboꝝ ingenij ſubtilitas impedi
tur. Et bern̄. in ſermōe. Quātomagis cibi
ventrem paſcūt. tāto ampli9 ſenſus mentis
obtūdunt. Nā greci dicūt ex groſſo ventre
ſubtiles ſenſus nō poſſe generari q2 turbati
ſunt ⁊ moti ſūt ſic ebri9. et oīs ſapientia eoꝝ
deuorata eſt. ps. cvi. Quat̄ dañ. x. d' Da
niel afflixit ſe triū ebdomadaꝝ diebus. pa
nem deſiderabilem nō comedit. caro ⁊ vi-
nū in os ei9 nō introierat. apparuit ei ange-
gel9 dicens. Ex die q̄ ꝑmo poſuiſti cor tuū
ad intelligendū vt te affligeres in cōſpectu
dei tui. exaudita ſūt vba tua. ⁊ ego veni ꝓp
ter ſmones tuos vt docerem te. Vn̄ d' ꝯſe.
di. v. nihil. d' ꝙ nihil ſic iocūdū eſt ſic cib9
bn̄ digeſt9. nihil ſic ſalutē. nihil ſic ſenſuū
acumen opat̄. nihil ſic egritudinem fugat
ſic moderata refectio. ¶ Sꝫ q̄ris cū immo I
derat9 potus maxime ingeniū et ſenſum au
ferat mag' q̄ꝫ cibus. quare per. xl. cibus in
numero taxatur. ꝙ ſcilicꝫ ſemel tantū licet

comedere et nõ pot⁹. qꝛ pluries licꝫ potare.
Dicendũ ſm ſctm̃ tho. ꝙ ieiuniũ ab eccl'ia
inſtituit̃ p̃ncipalit' ad ↄcupiſas refrenãdas
ita tñ ꝙ natura ſaluet̃. Ad hoc aũt vid' ſuf
ficere vna ↄmeſtio. ꝑ quã hõ põt et nature
ſatiſfacere. ⁊ etiã cõcupiſcẽ aliqd ſubtrahere.
dimittendo ↄmeſtiõis vices. ſꝫ potus ma/
gis ſumit̃ ad alteratõem corpis ⁊ digeſtio
nẽ ciboꝝ ſumptoꝝ. ꝗꝫ ad nutritõem lꝫ aliq̃
mõ nutriat et iõ licet ieiunãtib⁹ pluries bi/
bere. Si aũt aliqs imoderato potu vtatur
põt peccare. et meritũ ieiunium amittere.
Sic eẽ ſi in vna ↄmeſtiõe imoderate cibos
ſumat. Quia vt dic. greg. de cõ. di. v. quĩ
ꝗꝫ mõis viciũ gule temptat ieiunãtẽ vt me
ritũ ↄmittat. ſ. ꝑueniẽdo tp̃us ↄmedẽdi. qꝛ
vt hr̃ de cõ. di. i. Solẽt. nõ ieiunat in. xl. q̃
aũ comedit. añꝗꝫ veſpe dicãt̃ p'r⁹ em̃ debꝫ
audire miſſam ⁊ veſpas. et elemoſinã dare
⁊ poſtea comedere. ꝑparando lautiores cibos
vel cũ acurati⁹ ꝓcuram⁹ ꝗꝫ expedit vl' quãti
tatẽ ſumẽdi excedim⁹. vl' cũ maiori auidita
te cibũ ſumim⁹ ꝗꝫ debeam⁹. ꝟſus. Eſt certũ
ꝙ quinꝗꝫ mõis gula dãnat edentẽ. Cũ ni/
miũ comedit vl' edẽdi ꝑuenit horã. Que/
rit delicias parat eſcas delicioſe. Vel vini
k cupide qḋ nõ eſt delicioſe. ¶ Tercio abſti
nẽtia ſiue ieiuniũ donat ꝟtutes ↄtra demo
nia. Nã elephas qñ eſt ieiunus. facili⁹ triũ
phat ↄ dracõe. Legit̃ eĩ ꝙ draco vidẽs ele
phantẽ potu aut cibo grauatũ. liberi⁹ eũ īua
dit. ⁊ miti⁹ ↄtra eũ ꝑualet. ſꝫ ſobrio nõ a ꝓpi
quat. Sic draco infernalis ꝑualet ↄtra cra
puloſos. ſꝫ abſtinẽtes abhorret. Vñ yſid.
de ſũmo bono li. ij. Ieiunia ſunt fortia tela
aduerſus demonũ tẽptamẽta. in cui⁹ exem
plũ dꝛ math. xvij. ꝙ qñ ſemel diſcipuli nõ
valebãt de quodã obſeſſo eijcere demoniũ
interrogabãt xp̃ꝫ vñ eũ eijceret. Et dixit eis
h' gen⁹ demonioꝝ nõ niſi ꝑ ieiuniũ et orõeꝫ
eijcit̃. Vñ ambro. in exameron. Medicinã
ꝗris ⁊ ieiuniũ fugꝫ. q̃ magis a deo remediũ
repire poſſis. Ieiuniũ hoĩs ſputũ ſi ſerpẽs
guſtauerit morit̃. Vidḋ quãta ſit vis ieiunij
Sꝫ ꝗris cũ om̃e illḋ ꝓhibeat̃ ieiunãti ꝑ. xl.
qḋ dat occaſiõem peccãdi et diabolo mate
riã vicẽdi vt puta carnes oua. lacticinia. q̃
re eẽ vinũ nõ ꝓhibet̃. Cũ ſit ſm ſapientẽ.
ꝓuer. ij. Luxurioſa res vinũ. vñ eẽ diabol⁹
plures a merito deijcit. Dico ſm ſctm̃ tho.

ꝙ eccleſia illos cibos interdixit ieiunanti
bus. q̃ et in comedendo maximã hñt delec
tatiõem. ⁊ qui hoĩeꝫ maxĩe ad venerea ꝓuo/
cãt. Huiuſmõi aũt ſũt carnes aĩaliũ in ter/
ra quieſcentiũ et reſpirãtiũ et q̃ ex eis ꝓce/
dũt. ſic lacticinia et oua. Quãto eĩ hmõi
magis ↄformant̃ hũano corpi. plus delec
tant. et magis ↄferũt ad hũani corpis nu/
trimentũ. ⁊ ſic ex eoꝝ ↄmeſtiõe pl⁹ ſupfluit
vt vertat̃ in materiã ſemĩs. cuius multipli
catio eſt maximũ incitamentuꝫ luxurie. Et
ſic rñdet̃ ad illud qḋ dꝛ de vino ꝙ ad actũ
generatõis tria coopantur. ſꝫ calor. ſpũs ⁊
humor. Ad calorem quidem maxime coo/
peratur vinum. et alia calefacientia corpus
Ad ſpiritum aũt videntur cooperari inflati
ua. Sed ad humoreꝫ maxime cooperatur
eſus carniũ. ex quibus multum de alimen/
to generatur. Alteratio aũt caloris. et mul
tiplicatio ſpirituũ multum tranſit. ſed ſub
ſtantia humoris diu manet. Et ideo mag'
interdicitur ieiunantibus eſus carnium et
lacticiniorum ꝗꝫ vſus vini et leguminum.
que ſunt inflatiua. quia ad incontinentiam
magis prouocatiua.

Secũda pars in qua

inuitamur ad obſequium ſtudioſum. ꝑ ter
renoruꝫ abdicatõem ibi. Nolite theſauri/
ſare. Pro q̃ notandũ lr̃aliter ꝙ ſaluator nr̃
volens hoĩem deuotũ informare dietaꝫ ſa/
lutis. ſuadet nõ ſolũ abſtinentiã quo ad in
teriorẽ inordinatã opatõem ſꝫ eẽ q̃ ad exte
riorẽ inordinatã reꝝ emulatõeꝫ. dicẽs. No
lite theſau. ſ. de vili re. cito trãſitoria. et de
facili amiſſibili. nolite ſoliciti eſſe. nec mul/
tũ ↄgregare qꝛ erugo et tinea ea cõſumunt
et que maĩs laborib⁹ ↄgregant̃ aliqñ fures
furantur. Sitis ergo moderati in ↄgregan
do et diſcreti. vt nccr̃ia et vtilia ad saluteꝫ
queratis. ¶ Moraliter eſt notandũ antiq   L
tus int' ph'os magna fuit q̃ſtio. que hoĩem
vere ditarent. ⁊ felicẽ facerẽt. Cui⁹ duplex
erat opĩo. Vna epicurioꝝ dicentiũ diuitias
ↄſiſtere in bonis tp̃alib⁹. ſ. in pecunijs deli
cijs et honorib⁹. qꝛ in his hũana vita ꝟſa/
retur eccĩs. x. Pecunie oĩa obediunt. Hec
opĩo ꝓbat̃ falſa. Nã ſm ph'm ab extrinſeco
et alieno nõ fit ꝟa denoĩatio. Nõ em̃ granũ
milij magnũ dicit̃ magnitudinem montis

nec ethiops alb⁹ albedine niuis. nec quis di/
ues pecunia aliena. Pecunia ei non hoīs. ſz
mundi eſt qꝛ hominē deſerit et mūdum ſequi
tur. Exemplū canis ſequēs duos neſcit̄ cui⁹
ſit. niſi in itinere ſepentur. tūc ſequit̄ dn̄m ſu
um dimiſſo alieno. Sic homo vadens cum
mūdo. in fine cui⁹ diuicie fuerit experitur. Se
cūda opīo fuit paripoteticoꝝ dicenciū virtutes
hoīem ditare et felicē facere. que nō ſeruant̄
in burſa ſed in aīa et recedēte hoīe a mundo
ipm̄ ſequunt̄. Hui⁹ opīonis oſtendit̄ fuiſſe
ſocrates de quo dr̄. xij. q. ij. gl'ia epi. Socrates
iſte theban⁹ homo quondā ditiſſim⁹. cū ap⁹
athenas ad philoſophandū pgeret. magnū
auri pond⁹ abiecit nec putauit ſe poſſe et vir
tutes ſil' et diuitias poſſidere. Et boen⁹ a the/
odorico tyranno de roma exulatus et tpali/
bus depdatus. cōſolando ſe virtutibus ſuis
quas habebat. dixit has ſcꝫ virtutes null⁹ po
tuit pvincere terror. qui nr̄os comites pſeq̄/
retur. ꝛc.
M Hanc ettā opinionē doctor nr̄
xp̄us tenuit. et ſuos diſcipulos inſtruxit. di/
cens. Nolite theſaurizare vobis theſauros
in terra. Et hoc ꝓpter tria. quia ſunt.
Periculoſe et dampnabiles.
Ffocīue et inſtabiles.
Infructuoſe et ſterīles.
Dico primo ꝙ diuicie ſunt piculoſe et dam
nabiles acquirentib⁹ ꝛ theſaurizantib⁹. Nā
ſicut ſpine nō colligunt̄ abſqꝫ manuū leſione
et lutū ſine inquinatōe. ſic nec diuicie ſine pi
culo mendacij doli. vſure vl' rapine. puer. xx/
viij. Qui feſtinat ditari nō erit innocēs a pec
cato. Exemplū. luc. xij. In illo qui dixit xp̄o.
Magiſter dic fratri meo vt diuidat mecum
hereditatē. Ad quē et alios dn̄s dixit. Uide
te et cauete ab omī auaricia. qꝛ nō in habun/
dantia cuiuſqꝫ vita eius eſt ex hijs que poſſi/
det. addens ſilitudinem dicēs hoīs cuiuſdā
diuitis vberes fructus ager attulit et cogita/
bat intra ſe dicens. Quid faciā quia non ha
beo quō ꝯgregā fructus meos. Et dixit hoc
faciam. Deſtruā horrea mea et maiora faciam
et illud ꝯgregabo oīa que nata ſunt mihi et
bona mea. et dicā anime mee. Aīa mea habeſ
multa bona poſita in annoſ plīmos requieſce
comede bibe epulare. Dixit aūt illi ds̄. Stul
te hac nocte dyaboli aīam tuā repetent a te q̄
aūt paraſti. cuius erunt. Sic eſt qui ſibi the/
ſauriſat. et nō eſt in deū diues dixitqꝫ ad di/
ſcipulos. Nolite ſoliciti eſſe aīe veſtre. q̄d mā
ducetis. nec corpi quid veſtiamini. anima ei
plus eſt q̄ꝫ eſca. et corpus pl⁹ q̄ꝫ veſtimentū
Conſiderate coruos qui nō ſeminātt neqꝫ me
tunt. quib⁹ nō eſt cellarium neqꝫ horreuꝫ. et
deus paſcit illos quantomagis vos plures
eſtis illis. Sꝫ diceres nō debeo laborare N
et ſolicitus eē ꝓ neceſſarijs. Dico ꝙ quadru
plex eſt ſolicitudo circa tpalia. Prima eſt cir
ca neceſſaria. vt ſeminare ꝛ metere et ſilia. et
hec ē bona. de qua loquit̄ ſalomon puer. xxx.
Diuicias et paupꝑtates ne dederis mihi ſed
tm̄ victui meo tribue neceſſaria. Secūda eſt ſu
pflua. vt quando coꝛ hoīs intantū occupatur
ꝙ dei et aīe obliuiſcit̄. et hec eſt mala. de qua
dixit moyſes deutro. xxxij. deū q̄ te genuit de
reliquiſti. et oblit⁹ es dn̄i creatoris tui. Ter
cia eſt vicioſa. que mentē hominis perturbat
timens ne poſſeſſa peant. aut laborata non cō
tingant. et hec eſt peioꝛ. Talis fuerat in iude
is et pylato timentes ne perderent regnū. q̄d
poſſidebāt occiderunt xp̄m. Quarta eſt erro
nea. ſcꝫ que de dei ꝓuidentia deſperat. ne ſibi
in aliq̄ non ſubueniat. ꝛ hec eſt peſſima. quan
do g̊ dicit. nolite ſoliciti eſſe. nō excludit̄ ſo/
licitudo debita et neceſſaria primo mō. ſed ex
cludunt̄ alie tres. Secundo diuicie ſunt no
ciue habentibus ſicut em̄ carnes nociue ſunt
oſſibus. quia ideo a carnibus rodunt̄. et fru
ctus nociui arboribus quia ideo diſcerpunt̄
Sic diuites ꝓpter diuitias paciuntur inſidi
as latronum oppreſſiones pn̄cipū et potentū
et exactiōes officialium. eccl'. vi. Eſt malū q̄d
vidi ſub ſole. vir cui dedit dn̄s diuitias ꝛ ſub
ſtantiam. nec tribuit ei poteſtatē vt comedat
ex eis. Diuites nāqꝫ nunq̄ꝫ plenā habēt ſecu
ritatem nec iocunditatē. qꝛ ſp̄ ſunt in timore
perdendi. ideo cōmuniter comedunt ex anxi/
etate propria corda et vitam. Unde aug. O
vi. confeſſio. narrat. ꝙ tranſiens per quendā
vicum. vidit pauperem iacentem. et ingemu
it loquens ad ſocios ſuos. omnibus inquit
conatibus quib⁹ laboramus. nihil aliud vel/
lem⁹ niſi ad ſecurā leticiā ꝑtingere. ad quas
nos iſte mendicus p̄ceſſit ꝛ ſequit̄. iſte iocū/
datur. et ego anxius ero. iſte ſecur⁹ eſt. ꝛ ego
trepidus. Hec ille. Tercio ſunt ſterīles et in
fructuoſe amantib⁹. vnde experimento docet̄
ꝙ quantumcunqꝫ terra ſuper quam harena
maris proijcitur ſit fecunda et frugibus apta

p harenā reddit̄ ſterilis et inepta. Sic in ꝓ
poſito qn̄ ꝓſperitas huius mūdi quaſi mariꝫ
vnda. bona tꝑalia et diuitias ad hoiem pellit
licꝫ primo fuerit ꝟtuoſus et fertilis in ꝟtuti
bus et deuotōe. poſtea reddit̄ viciosus et ſte
rilis. Exemplū habemus in ſaul. i. reg. xv.

P Tercia pars in qua in
uitamur ad premium glorioſum ꝑ operatio
nem virtutum ibi. Theſaurizate vobis in ce
lis lucrum mercedis. Moraliter volens the
ſaurizare lucrum mercedꝫ in celis nō dꝫ hʼ recu
ſare onus laboris. quia regula iuris eſt li. vi.
Qui ſentit onus. ſentire dꝫ et comodū. Ui
dem⁹ ei ꝑ exemplū familiare. ꝙ laboratores
ꝓ poſſe conant̄ laborare bonū expectātes ſala
rium. Quantomagis xpianus et famul⁹ dei
cui ꝓmittuntur regna celorum. ſtudioſſiſime
ꝓ xpo laborare debet ⁊ virtutib⁹ theſaurizare
.ſ. ieiunando teſtante ihero. in epl'a ad filiuꝫ
mauricij. de exhortatione ſalutari taliter inq
enti Omne opus leue fieri ſolet. cuꝫ eius pre
cium cogitatur. et ſpes premij ſolacium fit la
boris hinc beatus aug. primo de ciuita. dei. c.
xxix. ſuaſit fidelibus qui mala pro chriſto tor
menta tollerabant qn̄ ipſis infideles iactant̄
ſuis inſultant ꝓbitantibus. de dō ſuo. ſic quiſ
ꝗ fidelis habet rn̄dere. Deus meus vbiqꝫ ē
pn̄s vbiqꝫ tot⁹. nuſꝗ incluſus. qui poteſt ad
eſſe ſecretus. abeſſe non motus. Ille cū me a
diuerſis rebus exagitat. aut merita examinat
Q aut peccata caſtigat. mercedē qꝫ mihi eternaꝫ
ꝓ toleratis malis tꝑalibus pie ſeruat. ¶ Uo
lens igit̄ hāc mercedē eternā theſaurizare dꝫ
Erarium diſponere.
Diuitias reponere.
Cuſtodiam apponere.
Debet namqꝫ primo hō diſponere erariū bo
nū. qd̄ eſt vita ſancta ⁊ immaculata. fūdamē
tum oīm donoꝝ ⁊ gratiarū. Iuxta illd̄ apl'i. i.
thio. vi. Precipe inquit diuitib⁹. non ſubli
me ſape. nec ſperare in incerto diuiciaꝝ. ſꝫ in
deo viuo. qui pſtat nobis oīa habūde ad fru
endum. bene agere. diuites fieri in oībus bo
nis theſaurizare. ſibi fundamentum bonum
in futurum vt app̄hendant verā vitā. Nūc er
go peccator audi me. et deus exaudiet te. vita
eñi tua mors eſt. et vana vita. Uis ergo app̄
hendere verā vitā noli alta ſapere. alta quere
re. ſed humilit̄ prebere ſuſceptibilem diuine
inſpirationi. audiendo. et obediendo. Deus
eñi vult te hr̄e ſuaſibilem cū dicit nō ſperare
i incerto diuitiaꝝ. qꝛ tles inpſuaſibiles ſunt
ſed in deo eſt ſperandū qui pſtat in nobis oīa
abundanter. Per illa ei q̄ tibi dat. ſuadet ex
ire a pctō. vt ptractat aug. de doctrina xpiana
Nihil eñi tuum vis hr̄e malum.. non filium
non famulū. non librum non ciphum. Cum
ergo in omnibus tuis bonitatem queras. cur
in te ſolo bonitatem non curas quid te offen
dit vita tua. quam ſolam vis habere malam
inter oīa bona tua. Uten⁹ nihil tuū vis hr̄e
indecēs vel ineptum. nō agꝝ. nō plantā. non
cappam nō caligā. Nā ꝓ viribꝫ quotidie ap
pētis illas nihil eſt ḡ hoi ſeipo vili⁹. ait ſene
neca. Quare rn̄dit aug. ibidem. Quia bona
vis hr̄e. ⁊ bon⁹ nō eſſe rogo inquit te ꝑpone
vitā tuam calige tue et noli te hr̄e viliorē om
nib⁹ rebus tuis. quare vis plus eſſe funus ꝗ
liber. latro ꝗ rex. mortu⁹ ꝗ viuēs. neqꝫ ꝗ iu
ſtus. Unde ḡ. nunqd pl⁹ diligis meli⁹ eē. et
melius eſſe cupis. Cur ḡ bonā mortē deſide
ras. et vitā bonā nō curas. niſi qꝛ mortē plus
ꝗ vitā amas. Audis ne. quō oīa bona tua cō
cordit̄ clamāt. illd̄ eccs. xxix. Pone theſauꝝ
tuū in ꝑceptis altiſſimi et ꝓderit tibi magis
ꝗ auꝝ. Erubeſcat igit̄ vita tua. ꝙ te ſociū ma
lū hēant oīa bona tua ne in fine quaſi ꝯtriuꝫ te
expellāt. Iā pſuaſus es a dō vt recedas a ma
lo. Sꝫ vt ꝓ ch dolor. hō ꝯpatus eſt iumentꝫ
inſipientib⁹ et vilior fact⁹ eſt illis ⁊ inſipiētior
Nā piſcis cohibꝫ ſe ab eſca ſi hamū videat. a
uis a grano ſi laqueū cernat. canis ab oſſe. ſi
baculū timeat. et te eterna pena nō pōt cohi
bere a pctō. Uñ aug. ſup illo ꝟbo. Petite et
accipietꝫ. dic. Erubeſcat nr̄a pigricia pl⁹ vult
ille dare ꝗ tu recipe. pluſ iſte miſereri. ꝗ tua
miſeria liberari. ¶ Sed dicis. Iā reſuſcita R
tus ſum ꝓpono bene agere ⁊ vitam emēdare
ſꝫ volo expectare tps oportunū. O frater no
li oſtium claudere venie ꝑ dilectōeꝫ. ſꝫ pbe te
ſuſceptibilē diuine inſpiratōi. Iā theſauriza
tibi fundamentum bonum. qꝛ modo eſt tem
pus gratie. modo dies ſalutis. Iaꝫ deus pul
ſat ad hoſtiuꝫ gerens plenas manus cariſma
tibus gratiarum. Quid ergo recipere tardas
oblatum theſaurum. nunquid expectas te for
tiorem. vel deum potentioreꝫ. vel hoſtem ſtul
tiorem. vel temptationem minorem. Dum
fortis es ⁊ peccandi conſuetudine non ligat⁹

non potes teipſum vincere quō hoc poteris
peccatis oneratus. ⁊ ſi nũc gratiã recipere rē
nuis putas deũ pl⁹ ad dandũ ꝓmptiorem.
Et ſi theſaurꝝ tp̄is tibi cōceſſum nũc in malũ
expenderis. credis reuocandũ diu voluerꝭ
Unde poeta. Qui non eſt hodie. cras mi-
nus aptus erit. ⁊ de pe. diſ. i. predixerat ni
gloſa. Si deus vidit hoīes negligentes mu
S tat qd̄ prius ꝓmiſerat. ¶ Scd̄o debet ho-
mo theſaurꝝ reponere ſcȝ aurꝝ charitatis. ar-
gentũ caſtitatis. oleũ pietatis. vinũ deuoti-
onis. gemmas recte oꝑationis. hos enĩ the-
ſauros reponimus quãdo ꝑ hoc ſacꝝ tēpus
virtutibus vacamus. Ad qd̄ hortamur. ij.
Corꝝ. vi. In oībus exhibeam⁹ nos ſicut dei
miniſtros. in multa patientia. Nam ſicut di-
ligens mulier die ac nocte laborat nendo te
xendo. ſuendo. vt corpus nudum induat ve
ſtibus honeſtis ⁊ decentibus. Sic perſona
honeſta ad hoc laborare debet vt ꝑ oīb⁹ ani
mã virtutibus induat. Eſt enĩ virtus habit⁹
mentis bene conſtitute. ſm Ambro. xxxij. q.
iiij. de pudicicia in glo. Quē habitũ nō niſi
ꝑ oꝑa virtutũ ⁊ exercitiũ eaꝝ acq̄rimus ſicut
dicit philoſoph⁹. ij. Ethi. Ex frequentatis
actibus generat̄ habit⁹. Mēdicant̄ ergo que
nō ſolũ vile corpus induũt ſuis laborib⁹. ſed
qd̄ dignius ē. etiã aīam veſtiunt virtutibus
Unde orator poeta. O directa manus q̄ xp̄i
militat armis. O ſumma plebs nata deo.
T ¶ Tertio debemus cuſtodiã apponere. ne
theſaurꝝ virtutũ ꝑdamus. ad qd̄ neceſſaria ē
bona ſera ad claudendũ. q̄ ē ſenſualis tutela
Senſus enĩ porte cordis ſunt quos reprimē
do porta claudit̄ honeſtatis. ita vt nil audi
as illicitũ ꝙ nihil cupias vel aſpicias qd̄ eſt
ꝓhibitũ vel ꝯcupiſcētie incentiuũ neq; tan-
gas cui⁹ concupiſcētias explere nephas eſt.
Qui enĩ has portas bona ſera claudit. ⁊ nul
li illicito dat ingreſſum. ſeruat theſaurꝝ ⁊ nō
perdit xp̄m. Sicut enĩ dicit̄ iudith. xij. Nõ
olofernes dedit iudith ingreſſum vbi erant
eius theſauri. iō ꝑdidit caput ſuũ. Si ergo
tēptatio pulſat ad hoſtiũ. claude ſenſum ſi-
gna oſtium dicens. Nō intrabis. quia hec a
deo condita ſunt apud me. ⁊ ſignata in the-
ſauris meis. Et ne in nocte latro ſeram apiat
adhibe verecũdiam. q̄ lampas ē pudice mē-
tis. Ut ait Bernardus ſuper cantica.

¶ Feria quinta poſt cinerum

Cum introiſſet ie-
ſus caphar naũ acceſſit ad eũ centu-
rio rogans eũ dicēs. Domine puer
meus iacet in domo paraliticus ⁊ male torq̄-
tur. Matthei. viij. ¶ Uulnus quãto magis V
ſtringit ⁊ torquet. tanto diligenti⁹ eger oſtē
dit medico ad curandũ. Unde boetius. Si
opera medicantis expectas oportet vt vuln⁹
detegas. Sic peccatis mortalibus vulne-
ratus. frequentius in mente recordare debȝ
⁊ dolere ⁊ ad deũ medicũ animaꝝ curandũ
exclamare. Unde de pe. di. i. Nunc autem ſi
recordaueris peccatoꝝ tuoꝝ ⁊ frequenter ĩ con
ſpectu dei pronuncies ⁊ pro eis clementiam
euiſdem depꝯceris. citius ille delebit. Si aũt
nunc obliuiſcaris peccatoꝝ tuoꝝ ſcȝ quo ad
penas temporales tunc id ē in die iudicij eo-
rũ recordaberis. qñ nolens in toto mũdo pu
blicabunt̄. ⁊ in cōſpectu proferent̄ omnium.
tam amicoꝝ q̄ȝ inimicoꝝ tuoꝝ ⁊ ſanctoꝝ an-
geloꝝ celeſtiumq; virtutũ. Debem⁹ ergo ſti
mulo peccatoꝝ in cōſcientia cum centurione
xp̄m inuocare. pro adiutorio ſerui ſcȝ ſpirit⁹
noſtri. qui peccatis vulneratus iacet in do-
mo corporis ſine motu recte operatiōis qua
ſi paraliticus vt ipſe ſua miſericordia digne
tur eũ tangere ⁊ curare dicēs. Dñe puer me
us ⁊ cetera. ¶ Queritur ſi aliqd̄ peccatum X
mortale ſit ita graue. ꝙ per dei miſericordiã
nō poſſit deleri. Et videt̄ ꝙ ſic. Nã peccatuȝ
in ſpiritũ ſanctum. nec hic nec ĩ futuro dimit
titur. Dicendũ ꝙ nō ē peccatũ in vita iſta tã
graue. ꝙ per penitentiam tolli nō poſſit. ⁊ mi
ſericordiã dei deleri. Ratio huius ē quia ſi
peccatũ nō poſſet tolli aut hoc eēt ꝙ aliquis
de ſuo peccato nō poſſet penitere. ſicut acci-
dit demonibus ⁊ dãnatis quoꝝ affectus ſic
confirmati ſunt in malo. ꝙ nō pōt eis diſpli-
cere peccatuȝ. niſi quantũ ad penã. quod de
aliquo viatore dici nō pōt. cum habeat libe-
rum arbitrium flexibile. ſiue ad bonũ ſiue ad
malum. Et ergo dicere ꝙ aliqd̄ malum ſiue
peccatum ſit in hac vita. de quo aliquis pe-
nitere nō poſſit. erroneum eſt. Primo ex eo.
quia tolleretur liberum arbitrium. Secun-
do quia per hoc derogaretur viribus ⁊ effi-
cacie grē diuine qua pōt moueri cor cuiuſcũq;
peccatoris ad penitendum. ſm illud prouer.
xxi. Cor regis in manu domini ⁊ quocunq;